

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare: DUMINECA

Prețul Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an . . 10 coroane
 „ pe 1/2 an . 5 „ „
 „ România și străinătate pe an . 14 franci
 „ „ „ pe 1/2 an 7 „

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
 edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până
 la 150 de cuvinte, 6 cor., până la 200 de cu-
 vinte, 8 cor., de aci în sus 10 cor.

Correspondințele se adresează redacțiunii

„FOAIA DIECESANĂ“;

eară banii de prenumerațiune și inserțiuni la

ADMINISTRAȚIA

Librăriei și Tipografiei diecesane în Caransebeș

Topografia satului Măidan

Dedicație P. S. S. Domnului Episcop NICOLAE POPEA

(continuare)

C) Portul

a) a băeților sau copiilor.

Copii mici până sunt la țiftă, se înfășie în scutece țesute din lână și se învălesc într'un petec mai mare țesut mai gros din canură, ce se zice *cușmă*. Preste *cușmă* se leagă cu *fașia*, carea e făcută dintr'un baer gros de lână. De un capăt al fașiei e înodată o verigă de fier, în carea sunt 9 obiecte de fier și adevă: trei sulțioare, trei cuțitele și trei toporele, cari la înfășierea băeatalui vin legate așa, ca să steie pre peptul lui. Aceste obiecte se pun pentru „Pază“ în credința, că mama pădurii, carea schimbă copii săi urți cu ai oamenilor, venind și văzând băeatal înarmat să teme și-l lasă neatins. Dar să mai crede, că aceste obiecte — arme — se pun la fașie, ca copilul încă de mic să se joace cu arme, de cari ca bărbat va avea lipsă pentru apărarea sa în viață.

Când copiii pot șede în „*cimpit*“ adevă pre mâni și picioare, nu se lasă să șadă pre vatra goală, ci pre o *cușmă* de lână și atunci sunt îmbrăcați într'o *chimeșuță*, carea li acopere numai partea dinainte, ear când e frig, li se dă un *mâncari* făcut din vristă ori lână colorat ori pistrițiu, ce se zice și „*spenfel*“ tot în forma *chimeșuței*.

Pre cap li-se dă o *căiță* sau *căpiță* din lână de bircă, eară fetelor și ceapsă sau capul li se împropodesce cu *cârpe*. Când pot umbla li se dă o *chimeșă* cât corpul de lungă și preste mijloc se încing cu *breciri*, și numai după ce au trecut de 5 ani li-se dau și *izmene* fără fund. Preste *chimeșă* poartă *peptari* de lână, ear când e frig și o *șubută* sau și *folare* și *mâncare* din piei de miel alb ear fetelor o *scurteică*.

În picioare poartă *opinci* legate cu ațe sau cu curele ca și cei bătrâni și au *ciorapi* de lână sau obiele de lână. Tot astfel sunt îmbrăcate și fetele, cari până ce sunt micuțe numai de după cerceii din urechi se pot deo-

sebi de băeți și fetelor numai după ce au trecut de 4—5 ani li se dă o *cotrință* dinainte, ear *opreg* numai după ce au trecut de 6 ani.

Copiii îndată ce s'au dezvoltat *corporalminte*, dau ajutoriu părinților în economia și mai vartos la păzirea oilor, porcilor și vitelor cornute.

b) al bărbaților și femeilor.

Măidăneanțul de câte ori voesce să caracterizeze pre cineva pentru împoțonarea prea mare, cu haine scumpe și luxcase etc. îi zice:

Ori te poartă cum ți-i portul,

O-ți fă port cum ți purtarea,

adevă, ori te poartă așa cum ți'a lăsat Dzeu portul dela strămoși, ori ți-l schimbă după purtare, că adevă nime se nu te mai cunoască, că aparțini neamului, din care te tragi.

Cel mai frumos port românesc este portul junilor și junelor, care de un timp încoace fiind prea luxos a devenit spre dauna poporului.

Junii sunt îmbrăcați într'o *chimeșă* albă din fuior de in sau bumbac de multe ori așa de lungă, că fiind încălțat cu *opinci* sau cu *cizme* eara nu li-se mai ved *cioarecii* ear vara *izmenele*. Ea constă din două foi: *foaia din față* și *foaia din dos*. *Chimeșă* spre poală se lărgesce așa că dela *chiciuri* între foi se bagă de ambele părți o *bucată* triunghiulară, ce se zice „*clini*“.

Gulerul *cămeșei* e lat și împistrit cu *mătasă* roșie și stă rēdicat în sus; tot așa sunt lucrați și *pumnașii* (la capătul *mâneilor* de cătră *pumn* se prinde un *petec*) dela *mânci*.

În jurul gurei *chimeșii* la piept încă se împistrițesc *flori* cu *mătasă* roșie și *vânăță*, ce se zic *bradi*. Nici foile *chimeșii*, nici foile din care se fac *mâneile* sau *izmenele* nu se civesc, ci se prind unele de altele prin *nesce țesături* în figuri frumoase făcute cu acul din ață și acele se zic „*chei*“, ear la poala *chimeșii* și *izmenelor* se scot *nisce* fire din *pânză* (se răresce *pânza*) apoi printre firele acelea se fac *nisce* figuri din găuri cusute cu ață, ce se zice „*ciurdură*“ (*schingerei*).

Chimeșa sau cămașa constă și din umerăș. Preste spate se prinde dela un umăr până la celalalt. De acest umerăș se prinde foaia din dos (în partea din jos) ear de cea parte (a umerașului) de sus se prinde gulerul.

La mâneci subsuoară spre a largi după măsură mâneca câtră umeri se pun petece cuadrate ce se zic „pălăcrinți” sau părăclinți.

Izmenele constau din cracul drept și stâng, făcuți din câte două foi și sunt destul de largi, nu însă prea largi ca și ai Ungurenilor (așa numesc bănațenii pre frații noștri de preste Mureș) și de craci este prins fundul izmenelor. Deasupra se civesc așa, că se lasă o gaură, ca să se treacă prin ea brăcinariul, cu carele se leagă (string) izmenele pre lângă corp. Sub locul unde se leagă dinainte brăcinariul este lăsat o gaură ce se zice „ghizdă.”

Tot astfel de chimeșă și izmene ca și junii poartă și bărbații cu deosebirea, că la cei bătrâni nu sunt așa fine și nu sunt împistrite și încheiate așa ca ale junilor. Chimeșa femeilor este sau întreagă adecă până la pământ sau e compusă din un „ciupag” și „poale”. Ciupagul e o chimeșă scurtă până la brâu fără guler ci sus la grumaz se fac numai încrețituri și se civesc cu o panclică împistrită cu mătășă roșie sau vânăță; sau preste acele încrețituri (ori pe pântlica împistrită) se prinde o cipcă sau cipsă, ce stă plecată în jos. Cipcă se zice la o împletitură făcută cu ace în diferite figuri și colți din tort de bămbac (Spitzen) sau cu fodorii adecă o încrețitură cercuată făcută din pânză. Fodorii se pun și la mâneci în loc de pumnași. Sub ciupag sau chimeșă se poartă și un ciupăgariu carele e o chimeșă fără mâneci și carea e numai preste pept și stringe pieptul femeilor (țifele) să nu se cunoască (un fel de corset).

Liuba-lana.

(Va urma)

Însemnări despre Ciclov

(continuare)

Înfintarea mănăstirei ne-o esplică următoarea inscripțiune de pe icoana cu sânta Treime implântată în perețele de din afară de asupra ușei de sub turnulețul mănăstirei. Aceasta scrie astfel:

Acest st. loc s'a descoperit la anul 1859, și s'a redicat această sântă mănăstire la anul 1862 pe timpul stăpânirii înălțatului Împărat și Craiului nostru Francisc Iosif I. prin binecuvântarea înalt prea sântitului Episcop Emilian Kinghelaț; însă descoperirea sus zisului sântului loc prin acest creștin a lui Dzeu de legea ortodocsă cu numele Mihaiu Nafir din Oravița-montană dând îndemn creștinilor cu D. călugăr Alexie Nediciu și privighetoriu d. Alexie Nediciu parohul Ciclovei montane și prin aleșii de Dzeu bărbați răsăriteni anumiți Mihail Popoviciu din Oravița (pictor), Ioan Isvernicean, Ilie Strimbeiu, Ilie Andreiu, George Sperlea, George Munteanu, Petru Munteanu, Ioan Jumanca, Vasile

Jumanca; urmând noaună Constantin Motea, Sofrone Dămian, Alesandru Dămian, Ioan Crenicean, Mateiu Stroia, Nicolae Moldovan, Constantin Petroviciu, Dimitrie Sala, Isac Miuță și dela cinci Districturi peotopresbiterale răsăritene din Eparhia Vêrșetului s'a ajutorat și s'a închinat hramului Acoperemântului prea sântei Născătoare de Dzeu. 1. Octomvrie 1861.

Cred că este bine a arăta aci pe scurt și darurile pioase din diferite comune, ce s'au făcut pe sama mănăstirei între 1860—67 pentru clădire, și între 1887—88 pentru cumpărarea unor parcele de pământ apărținătoare sântei Mănăstiri. Locul nu ne permite a specifica și cel mai mic don, și suntem siliți deci a pécătui în contra perceptului „dinariul sêracului cu avuțiile bogatului.” Nici milosteniile dăruite înlăuntrul mănăstirei nu pot fi enumerate aci, remănând a se notifica cu altă ocasiune, de se va simți necesitatea.

Ciclova-montană 191 fl. 60 cr.: Biserica 100 fl., preotul Alecsie Nediciu 20 fl., A. Damian 10 fl., Ioan Crănicean 6 fl., C. Popescu 5 fl. 60 cr., S. Damian, C. Motea, I. Jumanca, M. Perian, E. Nicoliciu, N. Moldovan, Ilie Crenicean câte 5 fl., L. Jumanca 4 fl., G. Mioc, C. Isac, I. Sperlea câte 2 fl., G. Orevicean, T. Balian, I. Bengescu, N. Crețu, F. Băiaș câte 1 fl.

Oravița-montană 215 fl. 76 cr.: Biserica, A. Petroviciu (din Ciudanovița) câte 20 fl., M. Pavloviciu, A. Munteanu, G. Milețiciu, G. Bufan, câte 10 fl., I. Murgu, B. Demetroviciu, P. Bufanu, D. Popoviciu pictor câte 5 fl., C. Cucu 3 fl., C. Demetroviciu, N. Stoina, D. Popoviciu, I. Novac, M. Velcean, C. și E. Popoviciu, Trăila, S. Mangiuca, A. Pavloviciu, C. Fometescu, I. Constantin, I. Mătăserean, D. Turcu, S. Grecu câte 2 fl., G. Mateiu, D. Cucu, M. Paleu, N. Palescu, T. Popoviciu, G. Nediciu, A. Neda, C. D. Nediciu, N. Andrițoiu, A. Sperlescu, N. și G. Popoviciu, D. Pănescu, N. Crenean, I. Lazar, I. Creinean, A. Ghidiu, G. Miloticiu, Lepa, B. Muntean, S. Pavloviciu, D. Pocrean câte 1 fl. restul sub 1 fl.

Oravița-română 93 fl. 26 cr.: I. Nediciu 4 fl., M. Nafir 3 fl., A. Maniu, M. Stefan, I. Iana, G. Velcean, I. Miuță câte 2 fl., A. Creinean, I., S., A. și A. Nediciu, G. Sporea, D. Băiaș, C. Purgar, C. Pocrean, C. Neda, T. Blagoloviciu, G. Mănescu, Țirca, Vida, M. Draga, I. Birdea, T. Creinean, M. Jivoinicu, G. Demetroviciu, D. Pocrean câte 1 fl.

Goruiă 34 fl. 55 cr.: Biserica 6 fl., G. Stan, M. Stefan, L. și M. Popoviciu câte 1 fl.

Călnic 11 fl. 30 cr.: G. Țuin 3 fl., M. Dorpițan 2 fl., Biserica, I. Albu, A. Costian, I. Popescu câte 1 fl.

Bocșa-montană 48 fl. 30 cr.: G. Popoviciu 10 fl., A. Fralea 4 fl., Biserica 3 fl., G. Popoviciu, S. și Cata Petcoviciu, I. Petric, I. Budințean, C. Petroviciu, N. Panaiot câte 2 fl., Panaiot, V.

Mihailoviciu, A. Cortean, I. Oprea, C. Fracica, V. Micoloviciu, S. Pezemir, I. Anit câte 1 fl.

Bocșa-română 38 fl. 81 cr.: G. Georgieviciu 5 fl., Biserica 3 fl., M. Mihailoviciu 1 fl. 40 cr. A. Evreeu, I. Saoviciu, I. Fraica, A. Mihailoviciu D. Georgieviciu, G. Ioanoviciu, I. Ivagșa, A. Dragoloviciu, A. Tismanariu, P. Marica, S. Piramoviciu, I. Barvaloviciu, S. Mirină, A. Eremiciu, C. Raduloviciu, M. Tabacă, I. Popoviciu, D. Pruneș, C. Morariu câte 1 fl.

Mircoveț 49 fl. 55 cr.: I. Popoviciu 10 fl., A. Buitila 5 fl., A. Petroviciu, A. și I. Balea, G. Ungurian, V. Borboloviciu câte 2 fl., D. Raduloviciu, D. Leregat câte 1 fl.

Boșneag și Biserica-albă 31 fl. 05 cr. *Moldova-noaună* încă 14 fl. 27 cr.: Biserica și M. Popoviciu câte 1 fl.

Orșova 30 fl. 14 cr.: Ana Grozav 10, N. Nicoloviciu, G. Teodor, I. Iericiu, câte 2. L. Grozav I. Moreu, I. Iorgoviciu, N. Pașiloviciu, L. Zăporă, M. Mitroviciu, C. Zoav, G. Vasileviciu, D. Alexieviciu, D. Ginona, D. Bochilăr, M. Baiăș câte 1 fl.

Mehadia 40 fl. 95 cr.: Marta Popobiciu 10, Silvia Popoviciu, A. Diagonina, A. Chiciră câte 5, D. Iacobescu 2, C. Iliniov, G. Caningan, A. Popovicie, Nicolae Elena, S. Popoviciu, A. Gerenam, M. Stoicul, G. Stoloian, P. și V. Nafir câte 1 fl.

Caransebeș 41 fl. 31 cr.: Persida Stancoviciu 10, I. Ponza 5, M. Lazaroni, D. Peța, G. Marcoviciu, P. Bona, P. Bușu, I. Stoianoviciu, I. și T. Popoviciu, Iancoviciu, C. Ostro, I. Georgoviciu, C. Stefan, I. Goviță, Ilea Ianchi, G. Stanfirag, A. Popoviciu câte 1 fl.

Mêru și Rusôberg, 8 fl. 46 cr. S. Popoviciu 2, S. Petroviciu 1-40, N. Velovan și S. Simicu câte 1 fl.

Glimboca, Obreja, Marga 77 fl. 67 cr.: Sima Lazar 37, Simeon neguțătoriu, I. Pêrvulescu câte 5, I. Pateșan 4, Margarita Bozera, C. Cocinaș câte 2 fl.

Lăpușnic 10 fl. G. Nediciu.

Reșița-montană 54 fl. 21 cr. A. Crenian, P. Cristian, M. și G. Pocrian, Elena Jian câte 2 fl., A. Balanescu 1-50, Biserica, A. Costian, M. Jivoinoviciu, I. Popescu, D. și V. Pocrian, T. Crenian, I. Burulean, M. Balanoviciu, E. Hermon, G. Vladoloviciu, Conrad Holz, G. Pocrian, A. și B. Balanescu, T. Jianu, C. Marta, V. Mărășescu, I. Simu, M. Blau, I. Vuia, A. Devald câte 1 fl.

Reșița-română 25 fl. 05 cr.: N. Drăgălină 6 fl., I. Uzun și M. Balan câte 1 fl.

Văliug (Franzdorf) 32 fl. 31 cr. D. Stoila 5, I. Muntean, N. Bălian, I. Dotiancui, I. Bălănescu, V. Pănescu câte 1 fl.

Logoj 7 fl. 80 cr. C. Udrea 2, A. Ursulescu, I. Caroviciu, P. Manea 1 fl.

Docnecea 28 fl. 50 cr. Biserica, C. Tismonar câte 2 fl., M. Pavloviciu, D. Pera, D. Georgeviciu,

G. Ioanoviciu, M. Mihailoviciu, S. Dimitrie, V. Meșteroviciu, C. Muntean, I. Balean câte 1 fl.

Răcășdiu 140 fl. 65 cr. I. Luca 2, I. Buzugum, G. Bufan, I. Imbrii câte 1 fl.

Vraniuț 85 fl. 44 cr. S. Stehiciu 3-20 I. Eremia 2 fl.

Iladiu 35 fl. 27 cr. L. Stănilă 5, A. Sêrbu 4, N. Rădulea, A. Stănescu, E. Corcan câte 2 fl., I. Murgu, S. Lazar, M. Corcan, I. Cătina, G. Persecean, N. Murgu câte 1 fl.

Sasca 35 fl. 25 cr. A. Bugaru 2, P. Stupariu 1-50, Biserica, N. Milotin, I. Cozoviciu, I. Străin, A. Baluțan, G. Voinoviciu, A. Bălănescu, A. Zaharia câte 1 fl.

Broșteni 32 fl. 62 cr. I. Niță Bură 5, I. Manguica 2 fl.

Varădia 21 fl. 68 cr. I. Buzian. C. Petroviciu câte 1 fl.

Mercina 21 fl. 88 cr. I. Petricoane, I. Popoviciu, P. Lăzar câte 1 fl.

Ticvaniiu-mic 24 fl. 23 cr. I. și A. Borca, I. Balan câte 1 fl.

Naidăș 23 fl. 79 cr. P. Munteanu, P. Mioc, G. Djuriciu, P. Radoniciu câte 1 fl.

Berlisce 16 fl. 5 cr. G. George 1 fl.

Răchitova 7 fl. 49 cr.; *Măidan* 13 fl. 76 cr.; *Cacova* 18 fl. 77 cr.; *Greovaș* 28 fl. 96 cr.; *Măcovișce* 1 fl. 70 cr.; *Cuptoare* 70 cr.; *Ciuchiciu* 14 fl. 25 cr.; *Iertof* 3 fl. 16 cr.; *Vraniu* 46 fl. 6 cr.; *Berzasca* 2 fl. 88 cr.; *Nicolint* 16 fl.; *Moravița* (Ocna de fer) 1 fl.; *Rusova-noaună* 25 fl. 35 cr.; *Rusova-veche* 7 fl. 32 cr.

Aceste sume s'au colectat în cea mai mare parte de reposatul Mihaiu Nafir, la început împreună cu repostul călugăr Alexie Nediciu. Protocoalele cu aceste sume le-am imprumutat spre consultare dela fiul neobositului Nafir.

Societatea căii ferate încă are un însemnat merit la înființarea acestui sânt locaș, cedându-i locul pe care se află, deși numai în mod provizoriu. Este de sperat, că față de însemnătatea tot mai mare ce căștigă din an în an această s. mănăstire se fie asigurată pe vatra sa pentru tot-deuna.

Un Ciclovean.

Sântire de școală

În tractul protopresbiteral al *Bocșei-montane*, cele mai multe comune, încă din trecutul mai îndepărtat, își au edificiile școlare în stare corespunzătoare după cum prescrie legea. Numai 3—4 comune au rămas îndărăpt și n'au avut școli corespunzătoare. Între aceste din urmă s'a numărat și comuna *Doctin*.

În aceasta comună în anul 1891 cu ocaziunea examenului anual, dl. asesor referent consistorial Iuon Ionaș fiind esmis pentru inspecționarea școlilor și ținerea examenelor în acest tract protopresbiteral,

constată ca edificiul școlii din comuna Doclin nu corespunde legii, sfătuiesc poporul și conducătorii acestuia a-și edifica școală nouă.

Sfatul dlui asesor nu a rămas fără rezultat, căci cuvântul de prima inițiativă a D-Sale, în curând a devenit fapt împlinit. Comuna *Doclin* are azi școală pompoasă, una dintre primele școli în întreg protopresbiteratul Bocșei, are școală cu care se poate fâli în toată privința. Sântirea acestei școli s'a îndeplinit luni în a doua zi de crăciun prin D-l protopresbiter tractual *M. Popoviciu* asistat de preoții locali: *Ioan Pepa* și *Pavel Drăgan*, precum și de preoții învecinați: *Solomon Andreescu* și *Ioachim Meda*.

Sântirii au premers firesce celebrarea sântei liturgii, la care responsoriile liturgice le-au îndeplinit corul școlarii ajutat de tineret și bărbați sub conducerea dlui preot *Ioan Pepa*.

După liturgie poporul adunat cu mic cu mare în frunte cu praporii bisericii, tinerimea școlară, preoțimea, încunjură biserica și sub sunetul campanelor bisericii și a întonării tropariului Născerii, intră în noaua școală și ia parte la actul de sântire.

Spațioasa sală de învățământ decorată cu utensiile de școală și cu potretul Majestății Sale Împăratului și Regelui nostru apostolic și cu potretul Prea Sântiei Sale Domnului Episcop diecesan *Nicolae Popea*, ambele potrete donate de neguțătorul de acolo *Alexa Tanai*, era acuma îndesată de public numeros, între care cu bucurie și mângâere am văzut pe dl referent *Ioan Ionaș* carele invitat și rugat fiind a lua parte la sântirea școlii, n'a cruțat osteneala a veni din depărtare în acest timp greu de eamnă la festivitatea sântirii, însoțit fiind de asesorul consistorial *Ioan Marcu* din Bocsa-mont.

Sântirea s'a îndeplinit după prescrierile tipicului ear după botezarea tuturor celor prezenți dl protopresbiter ține o cuvântare despre însemnătatea școlii și a științei, făcând alușiune la rezultatul acestora prin invențiunea telegrafului și a telefonului. Mulțimesc apoi dlui paroh *Ioan Pepa*, pentru zelul osteneala și prestațiunile lui întru redicarea noului edificiu școlarii, asigurându-l, că prestațiunile numitului paroh le va aduce înainte și le va recomanda în chip de merite Venerabilului Consistoriu diecesan.

A urmat apoi dl referent școlarii, carele prin o cuvântare improvisată și întregitoare vorbesce asemenea despre însemnătatea școlii confesionale, despre însemnătatea religiunii și a moralei, despre însemnătatea învățătorei creștinesci în școlile noastre confesionale întonând, că școala fiind fca bisericii în veci, pūrarea are să fie în stinul bisericii.

Coroana întregii festivități rituale a format-o fără îndoială binechipzuită și năntrecută cuvântare a dlui paroh *Ioan Pepa*, carele a vorbit despre folosul, ce'l are poporul dela școala sa confesională

în toate ramurile vieții sale și earăș pagabile și necasurile, ce copleşesc pe un popor fără de carte. Asămănările vorbitorului între chemarea școlii și a casei părintești, între crescerea uniformă a tinerimei școlare însoțite de exemple practice din viața de toate zilele, au pătruns până la inimă pe fiecare ascultătoriu, și l'a convius, ca școala numai atunci aduce roade folositoare tinerimei școlare, dacă învățăturile ei sunt primite și sprijinite de casa părintească și earăși din contră, omul cu carte numai atunci are folos și mângâere de învățătura câștigată în școală, dacă în faptă o folosește pentru binele său propriu, pentru binele bisericii și a neamului său românesc. Jertfele poporului aduse pentru redicarea școlii și a cultivării tinerimei, le aseamănă oratorul cu un capital mare, ce are să aducă totdeauna interese binefăcătoare generațiunei actuale și celei viitoare. Binecuvântarea jertfelor poporului, apoi binecuvântarea preste comitetul și sinodul parohial precum și preste părinți și copii, au emoționat pre toți cei prezenți, precum întreaga cuvântare au făcut cea mai plăcută înpreșiune asupra întreg publicului carele apoi earăș cu lilia s'a întors la biserică, unde s'au terminat ceremoniile bisericesci.

După terminarea acestora, la 1 oară după ameazi, părintele *Ioan Pepa* au intrunit la masa sa pre toți oaspeții esteri, precum și Inteligența și factorii din comună, carii își au parte bună la redicarea școlii. Toastele animate nu au lipsit. S'au toastat pentru episcopul diecesan, pentru protopopul tractual, referentul școlar, preoțime, antistea comunală și bisericescă, etc. Sara s'a ținut o petrecere populară, la care a luat parte mulțime de popor, tineri și bătrâni, precum și toți oaspeții adunați. La mezul nopții 13 tineri voinici îmbrăcați călușerește, au esecutat jocul național *Bătuta* sub comanda D. neguțătoriu *Iuliu Crina* cu o desteritate admirabilă. Manifestările de bucurie și recunoștință ale publicului prin vesele aplaudări și cuvintele adresate bătutașilor prin rostul învățătorului *Ioan Marcu* despre jocul național „*Bătuta și Călușeriul*” și cultivarea acestor jocuri antice în toate părțile locuite de români, au satisfăcut credem așteptărilor d. *Crina*, carele pentru prima oară a introdus acest joc în comuna *Doclin*, ear de altă parte au încurajat pre tineri, căci după cum am simțit și esperiat că jocul produs de ei pentru prima oară e în fapt un joc național românesc și nu cum se credea prin comună nainte de aceasta. Petrecerea a durat până în zori de zi cu o însuflețire adevărat românească și pentru îndelungat timp va rămânea sântirea școlii și festivitățile încopciate cu aceasta neuitate pentru poporul nostru din comuna *Doclin*.

Nu pot încheia acest raport, ca să nu dau tributul de recunoștință factorilor, prin cari s'au redicat școala. Anume poporului nostru pentru jertfele aduse și ascultarea de conducătorii săi; preo-

ților și în special vrednicului preot *Ioan Pepa*, prin a cărui capacitate, zel și rutină sau adaptat biserica, sau ridicat școala și alte întocmiri bune s'au introdus în comuna sa, cari însușiri și prestări ale Sântiei Sale, ne îndreptătesc la frumoase speranțe pe viitoriu, notariului comunal *Iosif Furlugean*, carele cu antistia comunală au sprijinit opera de edificare a școlii și în fine întreprinzătorului Dlui neguțătoriu *Iuliu Crina*, care cu jertfe mari din partea sa, preste pretensiunile planului de zidire, au făcut multe, precum ferestrele duble 20 de scăunii etc.

Înainte deci pe calea începută și în bună înțelegere spre scopul înaintării comunei Doclin, vrednicilor pastori ai acestei comuni și Dzeu vă va ajuta!

Unul din cei de față.

Corespondință

Ni-se scrie din Cornereva, cu datul de 17 Ianuarie nou, următoarele:

În „Foaia Diecesană” din anul 1887 nrul 10 au făcut Dl fost învățătoriu dirigent de aici, *Jacob Talpeș*, un apel către toți învățătorii, cari se țineau de fostul regiment conf. băn. rom. nr. 13, referitoriu la fondul bibliotecii susnumiților învățători fundat de Dl fost director național *Nicolae Andrievicu*, și adevă: arată susnumitul coleg, că cu câte greutate s'a fondat acest fond, ba trebuiau unii chiar să întâmpine neajunsuri numai pentru ca să contribuie la acest fond, care apoi în timp de nevoie să le fie spre folos și ajutoriu. Și în faptă s'a și ajuns ținta lor, — căci până la anul 1870 s'a adunat un capital de 2300 fl. — și spre bucuria învățătorilor acest capital mergea tot înainte și cu atât mai vârtos, că apoi din acest capital se puteau, la nevoie, împrumuta tot acești învățători cu sume de 50, 60, 100 ba chiar și 200 fl. pe lângă 8% la sută. În faptă s'au și împrumutat o mulțime de învățători — dintre cari unii sunt azi preoți, alții învățători pensionați și alții sunt repositați — pe lângă procentele numite, cari s'au și plătit până la anul 1875, ear de atunci până azi nici procent, ba nici sumele împrumutate nu s'au plătit. Acum toți tac și în deosebi acei Domni colegi, respective foști colegi, cari mai au de plătit.

Acest apel a dat ansă la o adunare generală, ce s'a ținut tot în acel an, și unde s'au hotărât, ca să se încasseze atât procentele cât și sumele restante. Dar durere! căci aceasta a fost numai hotărâre, dar executată n'a fost.

Deci prin aceasta, fiind îndemnat de mai mulți Domni învățători, rog atât pre acei Domni colegi, respective preoți, cari s'ar afla încă în viață și cari au cunoștință despre acest fond, precum și pre Dl Ilie Curescu fost profesor la școala militară de presinte președinte la Comunitatea de avere în Caransebeș, — despre care ni-se spune în „Foaia Diecesană” Nr. 12 din anul 1887, că averea fondului din cestiune s'a predat D-Sale, — pentru a-ni da deslucirile respective la acest fond, precum și executarea hotărârii aduse de adunarea ținută în anul 1887, adevă ca sumele restante să se încasseze dela datorași și apoi întreaga sumă să rămână la bărbați zeloși și conștiențioși pentru susținerea mai departe a acestei biblioteci sau pentru a se destina această sumă pentru alte lucruri culturale, de cari avem mari lipse.

Cu toată stima

George Sârbu,
Inv. dirigent.

Sfaturi

Morconii și napii de zahar pentru albine sunt un nutremânt tare plăcut. În anii slabi, când albinele n'au ce aduna, curăță — fără să speli — morcovi ori napii de zahar, rade-i pe răzătoare și-i pune în vase late dinaintea stupinei. Albinele sug cu multă poftă materiile dulci din morcovi și din napi.

Apărarea coșnițelor de șoareci. Scândura din jurul coșniței trebuie unsă cu petrolu tot la 10—15 zile, amirosul ăștuia șoarecii, să zice, că nu-l pot suferi; — ear vatra stupinei să se ude cu soluțiune de vitriol de fier cristalisat, din care e bine a se turna cu deosebire în găurile șoarecilor. Amirosul acestuia îi alungă. Vitriolul de fier (sarea lui Marte, vitriolum Martis, galiță) este foarte efțin, să află în toate neguțetoriile de mănunțisuri. El e de a să pisa mai întâiu, apoi să topește în apă caldă.

Stupii ca să nu fie bântuiți de molii. Să se acopere tot a 2—3-a coșniță cu saci rēi, țoale ori haine, ce nu mai sunt de nici o treabă. Sub acestea își caută culcuș peste noapte o sumetanie de fluturi, ce depun ouă din cari ies molii. Tot la 3—4 zile, dimineata, le ridicăm și nimicim fluturii, ce 'i aflăm, fără nici o cruțare.

În contra împunșeturei albinilor e bine a ținea tot-deuna la îndemână un cotor de peană de găscă rotuns la un capăt. Când ne pișcă vre-o albină,

vespe, ori alt insect, numai decât apăsăm asupra locului, unde e acul, chibzuind ca el să fie cuprins în mijlocul cercului. În chipul acesta împiedecăm lățirea mai departe a veninului. Rădicând peana vom vedea, c'a eșit un picurel de sânge pe urma acului, cum și ceva umezeală. Le ștergem mai de multe ori și ungem locul cu scuiapat.

Pișcătura de albine înceată a te durea, dacă vei unge-o numai decât cu spirit de salmiac (din apotecă).

Vin de miere de albine. Să pun 4 părți de miere și 19 părți de apă într'o căldare și să face semin, că până unde e plină. Să mai toarnă apoi 5 părți de apă și să fierbe la foc pân' ajunge cu scăzutul la semnul amintit. Atunci să strămută în alt vas, unde are să stea 12 oare, când apoi să așază în butoiu, în pivniță. În decurs de 6 săptămâni, cât ține ferberea, butoiul să ține mereu plin turnând în el mursală de miere. Atunci să trage în alt butoiu, să astupă bine cu un dop și 6 săptămâni i-să dă pace. Trecând și acestea, să trage în butelii, pe cari le infundăm, cât se poate mai bine, cu dopuri de plută (trestie). În decursul ferberii butoiul rămâne destupat, să provide încă c'o canelă.

Vinul de miere din ce e mai vechiu din ce e mai puternic și mai plăcut, e asemenea vinului de *Champagne*. — În Rusia astfel de vin se vinde și e un însemnat articol de negoț. Popoarele cele vechi încă îl cunoscneau sub numirea de „hidromel.”

(Isvor de bunăstare)

G. Sima

Mulțămită publică și dare de samă

Cu ocasiunea petrecerii dela Sân-Văstiu au binevoit următorii a suprasolvi:

Ilustritatea Sa Dl Episcop N. Popea 5 fl.; Prea Cuvioșia Sa Dl Arhimandrit Filaret Musta 4 fl.; Dl Müller, apotecariu 2 fl.; Dl Ioan Nemoian, avocat 1 fl.; Dl Weisz, medic 1 fl.; Dl Susich, notariu public 1 fl. 50 cr.; Dșoara A. Seracin 1 fl.; Dl Motea 1 fl.; Dl Nediciu 50 cr.; Dl I. Fűszfás 50 cr.; Dl T. Radu, avocat 50 cr.; Dl G. Hodea 50 cr.; Dl N. Posta 50 cr.; Dl Raducescu 50 cr.; Dl Főzö 50 cr.

În numele comitetului aranjatoriu aducem numiților Domni și pe această cale cele mai sincere mulțămiri.

Totodată aducem la cunoștința onoratului public, că cu ocasiunea petrecerii au încurs suma de 261 fl. 05 cr., S'a spesat 120 fl. 04 cr., Venitul curat de 141 fl. 01 cr. s'a împărțit între societatea română de cântări și între fondul elevilor bolnavi dela institutul teol. ped. din loc.

Caransebeș, în 11 Ianuarie 1895.

A. de Popescu.

P. Ionescu.

Invitare de abonament

la

„Foaia diecesană”.

Mulțămind tuturor pentru binevoitoriul sucurs spiritual și material ce l-au dat pân'acuma pentru susținerea acestei foi, îi rugăm totdeodată, ca și pe viitoriu să sprijinească întreprinderea noastră, cu atât mai vârtos, pentrucă această foaie are o misiune mai înaltă culturală și anume: înaintarea intereselor noastre bisericesci, școlare și soțiale.

Deschidem deci un nou abonament pe semestrul I. al anului 1895. cu prețurile de pân'acuma și adevă:

Pentru Austro-Ungaria:

*pe un an întreg 5 fl. — cr. sau 10 coroane.
pe jumătate de an 2 fl. 50 cr. „ 5 „*

Pentru România și străinătate:

*pe un an întreg 14 franci.
pe jumătate de an 7 franci.*

Redacțiunea și Administrațiunea.

Varietăți

Fundațiune nouă bisericască-școlară în eparhia Aradului. Cetim în B. și Ș.: „Onorabilul nostru confrate, domnul *Toma Găletariu*, proprietariu în *Țela*, protopresbiteratul Lipovii, condus de simțul de pietate creștinească și de nobilul său zel pentru înaintarea bisericii și școalei noastre confesionale, a predat comitetului parohial din *Țela* suma de 12000 fl. v. a. adevă *doaușprezece mii florini* v. a. cu menițiunea, ca din venitul acestei sume să se ajute comuna noastră bisericască *Țela* întru susținerea bisericii și școalei. Pentru administrarea acestei fundațiuni evlaviosul fondatoriu a elaborat și un regulament de administrare, carele l-a substernut venerabilului Consistoriu eparhial din Arad pentru aprobare; ear sinodul protopresbiteral al Lipovii a luat concludul, ca în ziua anului nou 1895, când se va ceti pastorala arhierescă de anul nou, să se amintească între faptele bune ale anului trecut și înființarea fundațiunei „*Toma Găletariu*,” ca faptul acesta frumos în aceasta sântă zi să servească credincioșilor pentru bucurie, mângăere și încurajare. Înregistrând acest fapt nobil rugăm pre Dumnezeu, ca pre onorabilul nostru confrate dl *Toma Găletariu* să-și țină întru mulți fericiți ani.”

Comitetul „*Societății de cântări și musică din Caransebeș*” exprimă mulțămira publică *Tinerimei*, ce a aranjat producțiunea teatrală și petrecerea din presara Sân-Văsiului, pentru suma de 70 fl. și 50 cr., ce i-a primit din venitul numitei producțiuni. — *Caransebeș* la 13 Ianuarie 1895. Pentru comitet: *Dr. Petru Barbu*, președ., — *D. Toma*, notariu.

Probe de Romană va aranja în toată Sâmbăta Societatea de cântări și muzică din Caransebeș în sala proprie. Începutul la 8 oare sara. Întrarea de persoană: membrii 15, nemembrii 30 cr.

Un episcop contra corpului episcopesc. Pastorală comună întocmită de conferența din Decembrie a episcopatului rom.-cat a apărut deja. Ea designează poziția, ce clerul are s'o ia față de reformele politice bisericești. Episcopul rom. cat. din Cașovia, Sigismund Bubits, a scos în publicitate singur o altă pastorală, care difere de cea comună. Pastorală episcopului Bubits a produs mare senzație în cercurile corpului episcopesc, de oarece el provoacă pe credincioșii bisericii să se împace cu starea, ce s'a creat prin politica bisericească a guvernului și să înceteze cu lupta. Episcopul își motivează pașul cu aceea că nu e permis a servi armele luptei dogmatice dușmanilor statului magiar.

Necrolog. Ioan Dumitrescu paroh gr. or. rom. în Verciorova și soția sa Rosalia cu inima înfrântă de durere aduc la cunoștința tuturor consingenilor, amicilor și cunoșcuților pierderea fiului lor *Ioan* (Corneliu), pedagog de cursul al II-lea în institutul diecesan din Caransebes, în al 19-lea an al vieții, care a răposat în Domnul în 8/20 Ianuarie a. c. la 9^{1/2} oare dimineata și s'a înmormântat în 10/22 Ianuarie a. c. la 2 oare d. a. în comuna Vercerova.

Mulțămită publică. Mulțămim și pe aceasta cale tuturor acelor Domni și Doamne precum și D-lor pedagogi dela institutul diecesan, carii s'au exprimat condolența și au luat parte în persoană la înmormântarea fiului nostru *Ioan* (Corneliu) pedagog de cursul al II-lea. Fie-i țărna ușoară și memoria eternă. — *Vercerova* în 12 Ianuarie 1895. — Întristații părinți *Ioan Dumitrescu* paroh. *Rosalia Dumitrescu* născută *Musta*.

Bibliografie. Au apărut: *Țara noastră*, descrierea părților Ardealului dela Mureș spre meazăzi și valea Mureșului, de *Silvestru Moldovan*. Sibiu 1894. — *Povățuitorul clasei I și II primare* spre conducerea copiilor și spre facerea lecțiilor din toate studiile redactat de *V. Gr. Borgovan*, București 1894. — *Compendiu de geografie universală* elaborat în usul preparandiilor și al școalelor medie cu 20 figuri originale intercalate în text de *Teodor Ceonța*, profesor preparandial. Edițiunea a treia. Arad, 1895. Tipografia română a diecesei Aradului.

Avis!

Onorații domni, care au primit **Calendariul Românului** dela noi spre vânzare sunt rugați pe calea aceasta să binevoiască a ne trimite cât mai curând esemplarele nevindute, căci avem mare lipsă de ele, rugându-i tot odată a-ne trimite și banii pe cele vindute.

Caransebeș în 13 Ianuarie 1894.

Cu toată stima

Tipogr. și libr. diecesană.

Posta Redacțiunii.

Dl S. B.: În curând vom începe. Epistoală urmează.

Dlui V. B. H.: Ni-i dorită o întâlnire.

Mai multora: Când le va veni rândul.

Dlui I. M.: Am primit ambele epistoale. Vom face ce se poate.

Nr. 2 Pres.

Publicare oficioasă

Este luată inițiativa, ca să se institue în serviciul armatei ces. reg. un *capelan militar* de clasă a doua, din clerul arhidiecesei transilvane, cu salariu anual de 900 fl. și serviciu, și cu prospecte de avansare normală în rang și în emolumente.

Concurenții la postul acesta trebuie să fie perfecți în limba germană și în cea română; cu conduită bună; în partea fizică să fie de o compleksiune sănătoasă; în etate să nu fie preste 40 de ani; să fie neînșurați ori văduvi fără prunci, și în fine după o prăcsă câștigată în oficiul preoțesc să aibă toată dexteritatea pentru funcțiunile unui preot militar.

Concurenții au să promoveze suplicele lor la *consistoriul arhidieceșan* de aici cel mult până la **8 Februarie** a. c. cal. vechiu, instruite cu toate documentele necesare în original, pe lângă o tabelă de național și de calificațiune, în carea în rubrici separate să fie evident pentru fie-care concurent următoarele:

1. numele de botez și de familie;
2. locuința și aplicarea în prezent;
3. locul și țara, unde e născut;
4. anul, luna și ziua născerii;
5. studiile pregătitoare gimnaziale și eventual academice;
6. rezultatul examenului de calificațiune pentru preoție;
7. anul, luna și ziua promoțiilor la gradurile preoției;
8. limbile, cari le scie perfect, și altele, cari mai puțin le cunoaște;
9. locul, timpul și categoria oficiilor bisericesci purtate până acum;
10. purtarea morală;
11. starea fizică-sanitară;
12. starea familiară: neînșurat, ori văduv fără prunci;
13. modul, cum a satisfăcut obligamentului militar;
14. alte momente recomandătoare.

Pentru cazul, de nu s'ar presenta concurenți binecualiificați din arhidieceasă, se admit concurenți și din celelalte eparhii ale metropolei noastre, sub condițiunea, că după eventuala denumire a unuia de acest fel, respectivul se treacă în legăturile canonice ale arhidiecesei transilvane.

Sibiu, 7 Ianuarie 1895.

Miron Romanul,
arhiepiscop.

E. Nr. 167 W. A. 1895.

Publicațiune

Licitațiunea poenilor a comunității de avere a fostului Regiment conf. romano-banatic Nr. 13 se va ținea la foresteriile concerninte în următoarele zile, adică:

În 15 februarie 1895 st. n. în Orșova.

" 18 și 19 " " " " " Bozovicu.

" 22 " " " " " " Teregova.

" 24 " " " " " " Caransebeș și Ohaba-Bistra.

ceea-ce prin aceasta se aduce la cunoștința publică.

Caransebeș la 24 Ianuarie 1895.

[2] 1—1

Oficiul de economie
al susnumitei Comunități.

Concurs

Conform ordinațiunei consistoriale ddto 14 Decembrie 1894 Nrul 3613 Sc., se escrie concurs pentru ocuparea postului învățătoresc la școala confesională gr. or. rom. din Folea, protopresbiteratul Buziașului cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în Foaia diecesană.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata 96 fl. v. a.
2. 615 litre de grâu.
3. 615 litre de cucuruz.
4. 11 jugere de pământ arătoriu comasate într'un complex.
5. Cortel liber cu grădină intravilană.
6. Paușal pentru scripturistică 5 fl.
7. Paușal pentru conferințele învățătoresți 8 fl.
8. Dela înmormântări unde va participa 20 cr.
9. Cărătura pentru 4 metrii de lemne.
10. Trăsura grătuită, când învățătorul călătorește în afaceri oficioase.

Pentru încălzirea saiei de învățământ grijesce comuna bisericească.

Alesul învățătoriu va avea să îndeplinească și agențele scripturistice ale comitetului și sinodului parohial.

Recurenții au să-și trimită petițiile instruate cu documentele prescrise, adresate comitetului parohial, oficiului protopresbiteral al tractului Buziaș în Ghilad, posta ultimă Csákova, și să vor presenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în s. bisericească, dar nu în ziua alegerii.

Din ședința comitetului parohial ținută în Folea în 22 Decembrie 1894.

[1] 3—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

P. 7.

Tipografia și librăria diecesană din Caransebeș a deschis în Logoj în așa numitul bazar de lângă biserica gr. or.

o filială a stabilimentelor sale

cu un mare deposit de cărți bisericesci și școlare, de rugăciune și ilustrate, cărți pentru tinerime de clasici, de literatură pentru daruri în limba română, germană și magiară, icoane sante și lumesci în cromografie, în cadru și fără cadru, ornate preoțesci și requisite bis. Hârtie albă, de concept și de epistoale, cuverte și registre comerciale, articlii de școală și de cancelărie, tipărituri pentru oficiolatele bisericești, școlare și politice în limba română, germană și magiară.

Comande de cărți din toate ramurile literaturii române și străine și de musicalii etc. să esecută prompt cu prețurile originale.

Onoratele officii parohiale comunale și notariale și p. t. public sunt rugate a ne onora cu prețurile comande.

Logoj, în 20 Ianuarie 1895.

Cu toată stima

Filiala tipogr. și libr. diec.
în Logoj.

